

Усольцева А.
(наук. кер. – доц. Нагорний В. В.)
*студентка V курсу факультету філології та журналістики
Полтавського національного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка*

Правомірне припинення лікарем життя людини: аргументи «за» і «проти»

Евтаназія – це практика припинення лікарем життя людини, яка невиліковно хвора, відчуває нестерпні страждання, на задоволення прохання хворого в безболісній або в мінімально болісній формі з метою припинення страждань.

Нині питання евтаназії є надзвичайно актуальним, оскільки стало предметом для безлічі дискусій та обговорень на соціальному, етичному та юридичному рівнях. Сучасна правова система закріплює безліч особистих немайованих прав, які належать кожній людині, проте головним і фундаментальним із них залишається право на життя. В той же час, поряд існує право розпоряджатися своїм життям, тобто, можливість піддавати його значному ризику, або ж приймати рішення про припинення життя. Саме це і породжує багато дискусій.

У багатьох країнах світу зараз йде тенденція щодо легалізації можливості застосування евтаназії. Серед таких країн можна виділити Бельгію, Швецію, Фінляндію, Нідерланди тощо. Також чимало міжнародних інституцій, на кшталт, Eutanasia Society та Dignity in Dying, попри велику кількість негативних аспектів даної практики все ж таки намагаються виправдати її застосування.

Що ж до вітчизняного законодавства, то в Україні дана практика є забороненою та вважається злочином. Про це йдеться в п. 2 ст. 52 Основ законодавства про охорону здоров'я України, який забороняє пасивну евтаназію, а також п. 3 ст. 52 цього ж нормативного акту, де забороняється і активна евтаназія [4]. Проте, у законодавстві України все ж були певні спроби частково узаконити дану практику, зокрема, 5 лютого 2010 року.

Питання евтаназії є надзвичайно суперечливим. З одного боку, є багато аргументів, що дану практику не слід узаконювати: моральний бік цієї проблеми – життя людині подарував Бог і лише він може ним розпоряджатися; психологічне «гальмо» – узаконення евтаназії може стати гальмом у науковому пошуці нових засобів лікування невиліковно хворих пацієнтів, оскільки був час, коли і рак вважали невиліковною хворобою. Також одним із аргументів проти є те, що дана практика може стати засобом вчинення злочинів, тобто, саме такий спосіб позбавлення життя може стати засобом вчинення злочинів, наприклад, умертвіння старих осіб, інвалідів, підкупу медперсоналу, шахрайства тощо.

Але з іншого боку, є ряд аргументів на користь практики евтаназії – людина має право розпоряджатися своїм власним життям і в тому числі приймати рішення про його припинення, і саме евтаназія може зреалізувати це право в повній мірі. Також, дана практика є гуманною, оскільки припиняє страждання і муки невиліковно хворої людини. І на противагу аргументу проти евтаназії, згідно з яким це може стати засобом вчинення злочинів, прихильники даної практики стверджують, що держава і суспільство мають визнати її не заради всіх, а лише заради тієї групи людей, які дійсно її потребують.

Отже, питання евтаназії й досі є дуже суперечливим і проходить через низку дискусій. Особисто я схильюся до часткової легалізації даної практики, оскільки у Конституції України людина визнається найвищою цінністю, а отже, її благополуччя, право на самовизначення, право на свободу, право на повагу її гідності та право на гідну смерть, у тому числі, мають бути гарантовані та забезпечені в повній мірі.

Очевидно, що дана проблема все ж потребує якіснішої правової регламентації, тому як від вирішення цієї проблеми залежить доля безнадійно хворих пацієнтів, фізичний стан яких

діагностується як проміжний (тобто, між життям та смертю), а психологічний – безпорадність та глибокий відчай.

Література:

1. Безаров О. Т. Евтаназія в контексті медичної практики (за результатами соціологічного опитування, проведеного в м. Чернівці) / О. Т. Евтаназія // Буковинський медичний вісник. – 2005. – № 1. – С. 149-154.
2. Булеца С. Б. Право Фізичної особи на життя та здоров'я (порівняльно-правовий аспект). Монографія. – Ужгород: Ліра, 2006. – 172 с.
3. Бялик М. А. Хоспис: этический выбор // Медицинское право и этика. – 2002. – № 3. – С. 48-55.
4. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2801-12/page2>

Фесенко Ю.

(наук. кер. – доц. Нагорний В. В.)

*студентка I курсу факультету філології та журналістики
Полтавського національного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка*

Право дитини на життя та охорону здоров'я

Актуальність питання полягає в тому, що фундаментальне право на охорону здоров'я дітей виникає з основних потреб людини, щоб кожна особистість досягла найвищого рівня здоров'я, незалежно від статі, раси, національності, здібностей, релігії, політичних переконань або економічних чи соціальних умов.

Право на охорону здоров'я дітей розглядається, як «виключне» право, яке виходить за межі захисту від порушень, таких як обмеження доступу до медичної допомоги чи послуг. Здійснення права дитини на здоров'я також вимагає досяжності основних умов для здоров'я, таких як «безпечна питна вода та належні санітарні умови, адекватна та здорова їжа, належні умови проживання, безпечні умови праці та безпечне навколишнє середовище»[1].

Через те, що діти покладаються на дорослих у питаннях росту та розвитку, вони історично розглядалися як пасивні істоти, що вимагають «позитивного втручання в їх інтереси, аби забезпечити реалізацію їхніх прав». Відповідно, специфіка здійснення дитиною права на охорону здоров'я та надання медичної допомоги полягає у тому, що кожному праву дитини кореспондує відповідний обов'язок її батьків або осіб, які їх замінюють. Чинне законодавство України наділяє батьків правами і обов'язками стосовно дотримання права дитини на охорону здоров'я. Конституційні положення про необхідність турботи про дітей конкретизуються в Законі «Про охорону здоров'я»[6].

Це право доволі часто зазнає порушень самими ж виконавцями, наприклад, в таких випадках, як відмова батьків або осіб, які їх замінюють, від медичного втручання, яке може врятувати життя їх дитині. У цьому контексті немотивована відмова батьків від медичного втручання за умов, коли є загроза життю дитини, може бути підставою для обмеження батьківських прав або навіть їх позбавлення. Тому в даній ситуації, без урахування думки батьків, лікарі зобов'язані діяти в інтересах дитини. Дана позиція підтверджується положеннями ст. 43 вищезазначеного Закону[6].

У 2011 році у світі налічувалося 7,6 мільйона випадків смертей дітей до 5 років, з яких понад 70 відсотків від загальної кількості захворювань, це ті яким можна було запобігти[5]. Стаття 6 Конвенції про права дитини накладає на країни певні зобов'язання щодо «поліпшення допомоги матерям та новонародженим, зменшення рівня дитячої смертності, а також створення умов для забезпечення благополуччя всіх дітей молодшого віку в цей важливий період їхнього життя»[2].